

ATEŞ BÖCEKLI SAATIM

ÖTEKI

Kemal Güler

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM
ÖTEKİ YAYINEVİ
İlk Gençlik Kitapları
Öykü

Editör
Mazlum Hancı
Düzeltili
Serpil Koker
Resimleyen
Yasemin Güler

Kapak ve İç Mizanpaj
Özgür Yurttaş

1. Baskı
Ocak 2020

© Öteki Yayınevi
Sertifika No: 34460

Baskı ve Cilt
Ceylan Matbaa-Ahmet Uçar
Güven İş Merkezi B Blok No: 318
Topkapı/İstanbul
Tel/Faks: 0212 613 10 79

Yönetim Yeri
Eğitim Mah. Saygı Sok. Selimoğlu Sitesi
17 A Kadıköy / İstanbul
Tel: 0216 405 25 22

ISBN: 978-975-584-356-8

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

Kemal Güler

Kemal GÜLER

Kırkından sonra şiirle uğraşırken bir arkadaşım, “sen öykü de yazarsın,” dedi. Sohbetlerimizde çocukluğumu, yatılı okul anılarımı nasıl anlatmışsam? Aklıma yattı bu fikir. Sonra sınıf kitaplığımdaki kitapların hepsini okudum. Edebiyat dergilerine kısa öyküler yazıp gönderdim. Birçoğu yayımlanmadı. Ancak yılmadım. İnsancıl Dergisi’nde “Serender”, Yaşam Sanat Edebiyat ve Kültür Dergisi’nde “Urgan” isimli öykülerim yayımlanınca özgüvenim daha da bir oturdu. İlk kitabım şiir dalında Kaos Çocuk Parkından “Kırmızı Sonbahar” çıktı. Sizi şimdi öykü dalında Ateş Böcekli Saatim ile tanıştıracayım. Büyüyünce siz de beni kitaplarınızla tanıştırsınız. Kim bilir?

İÇİNDEKİLER

SERENDER	7
TARLADAN HARMANA	15
SALYANGOZ AVCISI	29
ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM.....	37
YOL	45
ÖZGÜRLÜK	57
ARILARIN DAYANIŞMASI.....	69
ŞAKACI	77

SERENDER

Pöstekisini kuzinenin hemen arkasına yayan büyük babaannem, sıcaklığın etkisiyle olsa gerek hemencecik uykuya geçmişti. Meşe odunlarının yanarken çıkardığı “Tıs!” sesine büyük babaannemin puflama sesleri ve kuzinenin üstündeki ibrikte kaynayan suyun ibriğin emziğini yırtarcasına çıkardığı ıslık sesi de eklenince, harika bir orkestra melodileri doldururdu şirin odamızı. Akşama kadar şekerleme yaparak uykusunu alan büyük babaannem sabaha kadar türkü söyler, uykuya geçmemizi geciktirirdi.

“Elma attım denize
Geliyor yüze yüze
Ali’mın abası var
Sırtında yaması var”

Büyük babaannem şanslı idi. Sıcak kuzinenin arkasında yumuşacık tüylerinin içini bazen süt, bazen taze mısır, bazen de ihlamur kokularının doldurduğu pöstekisinde doksan yılın yorgunluğunu gideriyordu. (Evimizin önündeki o

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

koca meşe ile aynı yaşta koca çınar bu topraklarda ne yıkımlara tanık olmuş! Büyük babaannem genç yaşta kocasını kaybetmiş, at binmiş, silah kuşanmış, yanaştırmamış hanesine kurdu, çakalı.) Ancak bir gün poyraz, bir gün lodos, bir başka gün karayel rüzgârlarına; Karadeniz'in nemine, çiğine, kırağısına, sıcağına uğrayarak büzüşen genleşen büyük babaannemden daha yaşlı serender ne yapsın ki...

Çok duymuşumdur aşağıdaki odadan dedemin “Off, anamo off! Artık uyu da biz de uyuyalım.” dediğini. Dedemin büyük babaannem – kaynanası – için söylediği tek yakınma cümlesi de “Of! Anamo of!” olmuştur. Dedem, pamuk şekeri gibi bir adamdı. Hele iki aylık yaz tatilimizi yanında geçirmeye gittiğimizde gözbebekleri mutluluk türküleri söylerdi.

Yine büyük babaannemin, tahta tavan döşemelerinden kırılarak dönen türkülerine eşlik eden sert lodosun pencere çerçevelerini kasalarından çıkarmak istercesine yumrukladığı bir gece, büyük bir çatırtıyla – büyük babaannem dışında – yatağımızdan fırladık. Kulakları ağır işittiğinden ya da başını üşütmemek için başının üzerine yığıldığı kat kat hırkalardan olsa gerek, büyük babaannem hiç umursamadı; başını bile kaldırmadı emektar yastığından.

Telaşla avluya çıktığımızda öteye beriye koşuşan gölgeler, havada gelişigüzel uçuşan yapraklar ve süpürge

otları karşıladı bizi. Yatağımızdan fırlamamıza yol açan o korkunç çatırtıyı avluda uçuşan gölgeler çıkaramayacağına göre bir yerler yıkılmış olmalıydı. Koca meşenin gövdesini döner dönmez bir de ne görelim? O bizim altı direk üzerine kurulu, yıllardır mevsim değişimlerinin etkisini yan duvar kalaslarının yüzünden okuduğumuz, dedemin kışlık erzak deposu, bizimse yağmurlu günlerde altında evcilik oynadığımız serender, kuvvetli lodosun omuz vuruşuna dayanamamış olmalı ki yeni doğmuş buzağı yavrusu gibi toynakları bedenini taşıyamamış, dizleri kırılmış, hafif sağa doğru yatmıştı. Rüzgâr vuruşlarını artırdıkça çatırtılar artarak devam ediyor, serenderin gövdesi daha da toprağa yaklaşıyordu. Dedemi koltuklarının altına sıkıştırdığı iki direk ile barakadan çıkarken gördüm. Serendere doğru iki adım attı ve koltukları altındaki direkler, son bir çatırtıyla iki yana düştü. Serender, toz bulutunun içinde kayboldu. Çatırtı durdu.

Yıllardır kuzey rüzgârlarının yıkamadığı dedemin, dizlerinin üzerine çöktüğünü ilk kez o gece gördüm. Bir güney rüzgârı dedemi yerle bir etmişti. Dedemin hayalleriyle birlikte serender ve serenderde sakladığımız kışlık erzak da tahta ve kiremit tozlarıyla birlikte toprağa karışmıştı. Dedemin o halini görünce içimdeki kemiklerin sızladığını hissettim. Sanki birden büyüyüvermişim. Dedemin haline o kadar kit-

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

lenmişim ki babaannemin ne halde olduğunu fark etmedim bile. Babaannem mülayim, metin ve sevgi dolu bir kadındı. Metanetini korumuş olmalı ki onu fark edememişim.

Lodos o kadar kuvvetli esiyordu ki evimizin yakınındaki ormandan kökünden sökebileceği bir meşe ağacını ya da ön bahçemizdeki bal armudunu kucakladığı gibi üzerimize deviriverir, yaralanmamıza, dahası ölümümüze bile neden olabilirdi. Günün ışımasını beklemekten başka yapabileceğimiz bir şey de yok gibiydi. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum ama bir süre sonra dedemin dizlerinin üzerinden kalktığını gördüm. Eve girmemiz gerektiğini söylediğini işittim. Dedemin gözleri yaşardı mı bilmem, yaşarmış olsaydı bile sert lodos anında alıp götürmüştür gözyaşlarını. Dedemin uyarısı üzerine eve girdik. Büyük babaannemle birlikte paylaştığım odaya çıktım. Büyük babaannemin dünyadan haberi yoktu hala. Türkü söylemeye devam ediyordu ve ben türküsünü bölmedim. Yatağıma girdim, bir süre debelendikten sonra uyumuşum. Dedem ile babaannem uyumuşlar mıdır hiç sormadım.

Büyük babaannem ancak kahvaltıda esnasında öğrendi serenderin yıkıldığını. Dedeme, “Üzülme oğul! Yenisini yaparız.” dedi. Hepimizin yüzüne yeni bir serender yapma heyecanı otursa da dedemin bakışları hala üzgündü. Zar zor geçimini sağlayan adam, onca masraf, emek de çabası...

Kötü haber kulaktan kulağa tez yayılmış olmalı ki kahvaltı esnasında komşularımızın kimi tek tek kimileri de kümeler halinde kapımızı çaldılar. Herkes “Geçmiş olsun.” diyor; dedemin yıkılan hayallerini ve serenderin enkazını bir an önce kaldırabilmemiz için yardım edeceklerini söylüyorlardı. Benimse büyümüş olduğum duygusunun yalnız o kara geceyle sınırlı olduğunu anlamam gecikmedi. Babaannem komşularımıza çay ikram ederken ben de ne gibi oyuncaklar çıkar merakıyla enkazın başına gittim. Boyumun ulaşmadığı raflarda ve kilitli bölmelerde neler olduğunu hep merak etmiş durmuşumdur.

Serenderin altındaki kağıt okundan kırılmış, kağıtının¹ mazi ve iki tekerden oluşan parçası enkazın dışına fırlamış; pekmez düzeneği bacaklarından kırılmış, pekmez düzeneğinin² zembili rüzgârın etkisiyle incir ağaçlarının oraya savrulmuştu.

Kasım yağmurları başlamadan komşularımızın da yardımıyla sağlam kalmış kalaslar, kırılmamış direkler enkazdan çıkarılıp enkazın üst tarafına istifleniyordu. Sağlam pek de bir şey kalmamıştı. Enkaz aralandıkça altından çıkarılan mısır ve buğday taneleri komşu kadınların yardımıyla kalburdan geçirilip tozdan arındırılıyor,

1 *Kağıt ve arabalarda iki tekerleği birbirine bağlayan ağaç dingil.*

2 *Hasırdan örülmüş saplı torba.*

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

kuyudan çekilen suyla kazanlarda yıkanıp kilimlere serilerek kurutuluyor, çuvallanarak kilere taşınıyordu. Sıkı bir çalışmayla üç gün içinde enkaz kaldırıldı.

Bana serender enkazından neler mi çıktı? Yün eğirme çıkarığının sağlam kalan iki tekeri, çubukları kırılmış öreke tekerlekleri ve dedemin kağnısının mazı ve iki tekerden ibaret parçası. İki tekerleğin bağlantısının kopmadığı mazıyı günlerce yuvarladım. Dahası bir gün sol kolumu mazıya kaptırmış olmayım ki sıska bedenimi tuttuğu gibi savurdu ve sol kolumun çıkmasına neden oldu. Neyse ki köyümüzdeki çıkıkçı Sami amca – bu işin ustası- kolumu sardı ve tez zamanda çıkan kemikleri yerine oturttu. Sami amca mukallit adamdı. Her ilkbaharda “Bu sene kiraz çok olur, inşallah!” diye espriyle karışık dua ederdi de anlamazdım o zamanlar. Kolum çıkınca anladım ki kiraz çok olunca ağaçtan düşen çok olurmuş, o da kırık çıkık işlerinden köşeyi dönermiş meğer. Çoğu zaman para almamıştır ya...

Serenderin enkazı kaldırılır kaldırılmaz yine komşularımızın yardımıyla ormandan kesilen koca koca gürgen kütükleri, kağnılara yüklenip gacur gucur mazı sesleri eşliğinde kalas ve beşon yapılmak üzere marangoza götürülüyor, daha kalın kütükler evin önüne çekilip yontu ustası Selahattin amcanın baltasıyla yontularak direğe çevriliyordu. Kalaslar, beşonlar, direkler...

Hazırlıklar biter bitmez ustalar geldiler ve yine altı direk üzerine yeni bir serender inşasına başladılar. Yağmurlu günlerde altında evcilik oynadığımız korunağımız, soğuk kış günlerinde altına tüneyen ve serenderden dökülen buğday ve mısır tanelerini didikleleyen kuşların sığınağı, ürünümüzün barınağı heybetle yükseliyordu. Dedeminse eski neşesi yerine geliyordu.

TARLADAN HARMANA

“Daha uyanmadın mı? Ander¹ kalsın uykun! Ar-gesmiş tu gooo?² Tarlada izi olmayanın harmanda yüzü olmaz.” Peş peşe sıraladı Necati. Anlaşılan eşi Fatma uyanamamış, güneş çoktan yarı çıplak meşe ormanlarının üzerinden tarlaları aydınlatmaya başlamıştı. Şafak sökmeden işe başlamalı, yoksa bir çift öküz ve kara sabanla dönümlerce tarla nasıl sürülsün, nasıl ekilsin ki? Mutfağın üstündeki odada yer yatağında yatan Kemal, dedesinin homurtularına uyandı. Onca homurtu arasından aklında kalan tek şey dedesinin son sözleriydi.

Yatağında doğruldu, annesinin diktiği çizgili pijamalarının içinde korkuluğu andıran bedenini gerdi. Yüzünü bile yıkamadan mutfağa indiğini ne dedesi ne de babaanesi fark etti. Babaanesi öteye beriye koşuşturuyor, kah-

1 Eksik olsun

2 Duymuyor musun kadın? (Gürcüce)

KEMAL GÜLER

valtı hazırlama telaşı içinde mutfak ile hol arasında mekik dokuyordu. Dedesiye üzerini giyme telaşı içindeydi; önce kuşağını beline sardı, fanilasını üzerine geçirdi, peşinden pantolonu...

Kemal, Necati'nin ilk torunuydu. Öğretmen babası, atandığı Yakadibi Köyü'nde lojman olmadığından, köyün yaşlı çifti Haceli ve Fedo'nun iki katlı evinin -mutfağın ortak kullanılması şartıyla- üst katındaki odalardan birini kiralamak zorunda kalmıştı. Ev sahibesi Fedo, yaramazlık ederler gerekçesiyle iki çocuğu birlikte istememiş, babası da altı yaşındaki Kemal'i o sene Alasökü Köyü'ndeki dedesinin yanına bırakmıştı. Dedesi ve babaannesini Kemal'i anne ve baba sevgisinden yoksun bırakmamışlar ya yine de o, bu ayrılığın etkilerini yıllar sonra keşfedilecek patika bir yol misali hep yüreğinde taşıyacaktı.

Kemal,

“Dede, babaanneme kızarken *‘Tarlada izi olmayanın harmanda yüzü olmaz.’* dedin. Ne demek istedin?”

Dedesi,

“Şimdi saa bunu anlatamam Kemal. Görüsin, zati geç kaldık. Yaz sonuna kadar da burdasın, hem yardım eder, hem de ne demek istediğimi anlarsın. Oldu mu?”

Kemal

“N'olur dede!”

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

Dedesi kararlıydı. Oldum olası gözlemleyerek öğrenmenin önemine inanırdı. Kendisi okumamış ancak çiftçilik yaparak üç oğlunu da okutmuş, büyük oğlu ile ortanca oğlu öğretmen olmuşlar, en küçük oğlu da liseyi zar zor bitirdikten sonra Sinop Şişe Cam Fabrikasına işçi olarak girmişti. Dedesinden beklediği cevabı alamayan Kemal, üzerini giymek için üst kattaki odasına çıktı. Tekrar mutfağa indiğinde kahvaltı sofrası hazır. Sac ekmeğinin üzerine yumruk büyüklüğündeki tereyağı parçasını bulayan dedesi; çökelek, pekmez ve haşlanmış yumurtalara ilişmeden su bardağına doldurduğu ıhlamur çayını da eline alarak avluya çıktı. Ahırın önündeki koca meşeye sırtını yasladığı gibi üç lokmada yağlı sac ekmeğini ıhlamur çayıyla midesine indiriverdi. Ayaküstü yaptığı kahvaltının ardından ahıra girdi, öküzlerini avluya çıkardı. Öküzlerine koca tekerlekli bir traktöre bakar gibi hayran hayran baktı. Onları, okula giden çocuklar edasıyla tımardan geçirdi.

Sabahki öfkesi geçmişti. “Öküzleri dedesinin gözbebeği. Onlardan birine bir şey olsa ne yapardı, Allah korusun!” Öküzlerine akşamdan hazırladığı karmayı yedir-di. Karmayı ahırdaki ineklere layık görmezdi. Varsa yoksa öküzleri... İkişer bakraç da su içirdikten sonra ahırın ön duvarındaki çengellerden indirdiği boyunduruğu özenle

öküzlerin boynuna yerleştirdi. Zelveleri¹ sıkıca bağladı. Kara sabanı da... Dedesi öküzlere hazırlarken babaannesi ile Kemal de çabucak kahvaltılarını yapıp sofrayı bile kaldırmadan avluya çıktılar. Hazırdılar.

Kemal öküzlere önünde, dedesi sabanın peşinde, babaannesi de yüklendiği bir batman tohum çuvalı ve emziğine maşrapa takılı bir ibrikle tarlaya vardılar. Dedesi ilk evleđe² tohum ve gübre saçarken babaannesi de tüm tarlayı dolaşarak toprak yüzeyine çıkmış taş parçalarını önlüğüne doldurup tarlayı taşlardan temizledi. Oldum olası titiz çalışırdı Necati ve karısı Fatma. Mesela hiç duyulmamıştır tütün eksperinden tütün balyalarının geri döndüğü. Babaannesi Fatma, ahırda bağlı inekleri sağmak, onları ve buzağlılarını doyurmak, evi toparlamak ve de öğle yemeği hazırlamak için Kemal ile dedesini tarlada bırakarak “Size kolay gelsin. Yemeğinizi tarlaya getiririm.” diyerek evin yolunu tuttu.

Birer üvendire³ darbesi ve “Hast” sesiyle toprak kokusu kapladı havayı. Canlılığa dair bir koku... Sabanın de-

-
- 1 Çift öküzünlün boyunduruktan çıkmaması için boynunun iki yanından boyunduruğa, aşadıya doğru geçirilen çubuk.
 - 2 Tarlanın, tohum ekmek için saban iziyle bölünen bölümlerinden her biri.
 - 3 Çifte, arabaya vb. koşulu öküzlere, mandaları dürterek harekete geçirmek için kullanılan, ucu çivili uzun değnek.

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

miri toprağın derinliklerine indikçe öküzler uzuyor, arka adaleleri ve ön adaleleri kaskatı kesiliyor, burun delikleri koskocaman oluyordu. Tarlayı bir sıra sürdükten sonra Necati “Oha!” sesiyle öküzlerini durdurdu. Öküzleri ve sabanı geri döndürüp,

“Hast!”

“Oha!”

“Hast! Oha!” Sesleri ve övendire darbeleriyle ilk evleği bitirdiler. İlk evlek bittiğinde güneş epeyce yükselmişti.

Şimdi dinlenme zamanıydı. En çok da dinlenmeyi sarı öküzler hak etmişti. Öküzler öyle yorulmuşlardı ki sıcak su obruğunu¹ andıran burun deliklerinden buharlar yükseliyor, karınları balık solungaçları gibi açılıp kapanıyordu. Kemal, sabandan ayrılan öküzleri meşenin gölgesine çekti. Öküzleri meşeye bağladı. Önlerine de birer deste ot koydu. Öküzler yorgunluklarından önlerine koyulan otları bile göremiyordu. En çok da boynuzundan biri yer çekimi kuvvetine karşı koyamamış sarı öküz yorulmuştu. Öküzler, ancak yorgunlukları geçince otları yemeğe başladı.

İkinci evleğin bitimine yakın sağ koluna geçirdiği ön-lüğe sarılı bir tepsi ve aynı elinde küçük bir bakraç, sol elinde de güğümle babaanesi geldi. Yere serdiği sofranın bezinin üzerine getirdiği tepsiyi, bakracı, tası ve kaşıkla-

1 İçinde su biriken çukur yer, doğal kuyu.

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

rı özenle yerleştirdi. Erişte pişirmiş, yanında ayran ve su getirmişti. Kemal ile dedesi sabah getirdikleri ibrikteki su ile ellerini yıkadılar ve üçü birlikte sohbet ederek yemeklerini yediler. Onlar yemek yerken öküzler de önlerine koyulan otları yemiş, geviş getiriyorlardı. Bir süre daha dinlendikten sonra Kemal ile dedesi tekrar işe koyuldular. Babaannesi de önlüğüne sardığı boş kaplarla eve gitti. Malum, köyde iş bitmez. Üçüncü evlek, dördüncü evlek derken akşam olmuş güneş Küre Dağları'ndan devrilivermişti. Bu şekilde sürüm bir ay boyunca değişik tarlalarda devam etti ve sürülen her bir tarla tırmıktan geçirilerek sürüm tamamlandı.

Geriye bir aydır verilen emeğin sonuçlarını görmek kalmıştı. Kemal her sabah erkenden kalkıyor, evlerinin arka odalarının pencerelelerinden görünen tarlalara bakıyordu. Bir sabah bir de ne görsün! Her yer bembeyaz... Kemal telaşla mutfağa indi. Çoktan kalkmış kahvaltı hazırlığı yapan babaannesine dedesini sordu. Babaannesi dedesinin ahıra gittiğini söyledi. Dedesinin bir an önce ahırdan dönmesini sabırsızlıkla bekleyen Kemal, bir taraftan da "Ne olacak şimdi? Ne olacak şimdi? Tühhh!" diye hayıflanıyordu. Babaannesi de anlayamamıştı Kemal'in neden paniklediğini. Evi ahıra bağlayan saray kapısı kalınlığındaki kapı "garç" etti.

Kemal,

“Dede, dede! Kar yağmış. Tohumlar üşümez mi?” Cevap bile beklemeden,

“Hadi! Hadi! Gidip de tarlalarda ateş yakalım,” dedi.

Dedesi,

“Korkmana gerek yok Kemal, kar toprağın yorganıdır. Şimdi toprağın altı da evimiz gibi sınısıcaaktır. Hiçbiri üşümez.”

Kemal’in aklı pek yatmadı ya elinden de bir şey gelmezdi. Çabucak unuttu tohumların derdini. İşte kar! İşte eğlence! Tadını çıkarmalı diye geçirdi aklından. Diğer arkadaşları okula gittiğinden tek akranı Ayşe ile kardan adam yaptılar. Günlerce içine saman doldurdukları gübre poşetleriyle kayıp kartopu oynadılar. Karlar yatıya gelen misafir edasıyla beyaz paltosunu omuzlayıp gitti. Karlar erir erimez Kemal soluğu ekili tarlalarında aldı. Gözlerine inanamadı. Kasım ayı boyunca katışıksız hakiye çevirdikleri tarlalar çayırılığı andırıyordu. Her geçen gün biraz daha büyüyor, yer yer gelincik çiçekleri süslüyordu çayırılığı. Dedesi nisan ayında bir kez daha tarlaları gübreledi. “Başaklar daha dolgun olmalı.” diyordu kendince. Buğday sapları gitgide büyüyor, Kemal neredeyse içinde kayboluyordu.

Haziran ayı geldiğinde buğday sapları ve başaklar sararmaya başladı. Çayırılık altın sarısına dönüşüvermişti.

Necati, koca meşenin duldasına¹ oturmuş orakları² biliyor,³ bir yandan da⁴ ellikleri gözden geçiriyordu. Yaz tatiline çıkan iki öğretmen oğlu ve yıllık iznini hasat zamanına denk getirecek küçük oğlu gelecek, buğdaylar biçilecekti. Üç oğluna da elleri orak tutar tutmaz tarla işlerini öğretmişti Necati.

Kemal, otlakta çakılı iki ineğin yerlerini değiştirmeye gittiği bir ikindi vakti eve döndüğünde dış kapının eşiğinin önünde, tanımadığı ayakkabılar gördü. Kapıyı açtığı anda babası Cevat, annesi Sakine ve kardeşi Yalçın karşıındaydı. Bir müddet duraksadı, alt kirpiklerinde asılı kalan birer damla yaşla annesine, babasına ve kardeşine sarıldı. Çocukluk işte. Çabucak geçivermişti özlemi ya da alışmıştı onlarsız yaşamaya.

Ayın ortalarına doğru bekâr olan ortanca oğlu Ahmet ile en küçük oğlu İlyas da geldiler. Bir yandan buğdaylar deste deste biçiliyor, bir yandan bağlanıyor, bir yandan da yığın yapılıyordu. Orak biçme işi yaklaşık yirmi gün

1 Yağmur, güneş ve rüzgârın etkileyemediği gizli, kuytu yer, siper.

2 Yarım çember biçiminde yassı, ensiz ve keskin metal bir bıçakla, buna bağlı bir saptan oluşan ekin, ot vb. biçme aracı.

3 Kesici aletlerin ağzını çark, zımpara, ege, bileği taşı vb.nde keskinleştirmek, keskin duruma getirmek.

4 Ekin biçerken sol elin parmaklarına geçirilen, eldiven biçiminde, tah-tadan yapılan bir araç.

sürdü. Bu süre içinde Kemal ile kardeşi Yalçın da ineklerin yerlerini değiştirme ve sulamak dışında babalarının tarladan bağırması üzerine yarım saatte bir annelerinin kuyudan çektiği taze suyu tarlaya götürüyorlardı. Kolay değildi haziran ve temmuz güneşi altında orak sallamak.

Orak biçme işi bitince tüm köy halkı gibi Kemaller de harman makinesinin köye gelmesini beklediler. Kemal harman makinesine “Koca dişli ejderha” diyordu. Koca dişli ejderha! Harman makinesi gelmeden tarlalardaki yığınlar harman yerine çekilmeliydi. Dedesine göre hasat, mahsul ancak serendere girince biterdi. Ağustos ayı başında dedesi Necati, tarladaki yığınları bozarak, önceden temizlediği harman yerine kağnı ile taşıdı. Kemal de dedesine yığınlardaki desteleri dirgenle¹ uzatarak yardım etti.

Tarladaki yığınlar bozuldukça tarla farelerinin keyfi kaçtı ama Kemal’in keyfi yerindeydi. Tarlaya giderken kağnı evine, dönüşte ise dedesi onu ağırlık olsun diye kağnının okuna bindiriyordu.

Eskiden harman dövme işi düvenle yapılıyor ve aylar boyunca sürüyordu. Dön babam dön... Kim icat etmişse bu koca dişli canavarı iki saat içinde koca koca yığınları yutuyor, buğday saplarını buğday tanelerinden ayırıyor;

1 *Genellikle harmanda sapları yaymaya yarayan demirden, çatallı bir tarım aracı, diren.*

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

buğday tanelerini kazanlara, saplarını samanlığa saman olarak püskürtüyordu. Nihayet vücudunda birçok uzunlu kısıklı kayışları birbirine bağlayan büyüklü küçüklü demir çemberlerin takılı olduğu kırmızı ejderhayı andıran harman makinesi, Kemallerin harman yerine kuruldu. Makinenin gürültüsünü duyan bütün köy halkı harman yerinde toplandı. Harman makinesini traktöre bağlayan uzun kayışın dönmesi ile birlikte kimisi yığınların üzerindeki desteleri dirgenle yere atıyor, kimisi desteleri harman makinesinin ağzına veriyor, kimisi de kazanlarda biriken buğday tanelerini çuvallarla serendere taşıyordu. Çocukların işi ise iki yığında bir verilen molada samanlıkta biriken samanları çiğnemek ve yığınlar altından çıkan fareleri kovalamaktı. Köyün havasını saman tozları ve makine gürültüsü kaplamış ancak iki saat içinde de harman yerinde tek yığın bile kalmamıştı. Makinenin değişik eleklerinden geçerek saman parçalarından ayrılan buğday tanelerinin çuvallarla serendere taşındığını ve serenderde una dönüşecekleri günü beklemeye başladıklarını gören Kemal, dedesinin aylar öne söylediği *“Tarlada izi olmayanın harmanda yüzü olmaz.”* sözüyle neyi anlatmak istediğini yaşayarak görmüş oldu.

Yıllarca Kemallerin tarlaları ekilip, biçildi. Necati ortanca oğluyla küçük oğlunu da evlendirdi. Kemal ve kar-

KEMAL GÜLER

deşi dışında üç torunu daha oldu. Çayırılığı andıran tarlalar iki yılda bir ağaç fidanlığını andırıyor ve tekrar çayırılık oluyordu. Sarı öküzlerin boynuzu uzuyor. Kemal her geçen yıl büyüyor, dedesininse sakalları ağarıyordu. Ta ki 2002 yılının 19 Mayıs'ına kadar. O gün dedesi, orakları

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

bilediği, ellikleri gözden geçirdiği o koca meşenin gölgesine son kez uzandı; beyaz sakallarının da ferî kaçmıştı. O günden sonra kara saban bir daha Kemallerin tarlalarına hiç girmede. Sarı öküzler bir başka çiftçinin hizmetine girdi. Bütün tarlaları ot ve dikenler bastı.

SALYANGOZ AVCISI

Kazağımın sağ kol ucuyla gidonunu parlattıktan sonra üzerine atladığım gibi ver elini Topaloğlu Köyü... Uçuyor alimallah, uçuyor! Yol üzerinde tak oluşturmuş gürgen dalları hava akımına kendini bırakmış tüy gibi üzerimden kayıyorlar. Köy meydanından geri dönüş yaptığım sırada ön tekerleği köstebek yuvasına kaptırdığım gibi “Hop!” sol omzumun üzerinden uç parende atarak yüzükoyun dikenlerin içine... Gözlerimi açtığımda karyoladan düşmüşüm. – Düşerim tabi ben bisiklete binmeyi bilmiyorum ki... – Bir yerlerime diken batmamış da sol omzumda hafif bir acıma hissettim.

Karyolanın başlığından destek alarak kalktım. Pencerenin sürgülü kanadını yukarı kaldırdım. Sabitleme menteşesini kanadın altına sürmemle dışarıya sarkmam bir oldu. O da ne? Sim ekili tarlaların “Haydi gel! Cahit ile Cengiz’in salyangozlarına imrenir, durursun. Bugün çok var, çok!” dediğini işitir gibi oldum. Sis, denize doğ-

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

ru çekilmiş; ılık bir esinti, deniz kokusuyla kır çiçekleri kokusunu karıştırarak esans yapmış, odayı dolduruyordu. Daha uyku tutar mı? Toplayıp sattıracağım. Bisiklet aldıracağım. Günlerden pazar. Oh be, okul da yok bugün! Güneş henüz adayı aşamamış. Tam zamanı, yayılmışlardır şimdi çimlere. Çimler de o kadar uygun ki vücut yapılarına çiğ yağmış, yağ gibi kayıyorlardır çimlerin üstünde. Alelacele üzerimi giyip kimseyi uyandırmadan cebime sokuşturduğum üç poşetle kendimi kapının dışına attım. Babam uyansa göndermezdi beni. Hatta kızardı bile... Neyse ki uyuyorlardı.

Yol kenarındaki su arkının kenarlarında yeşeren çimleri dedektif gibi tarayarak yürüdüm. Bir, iki, üç derken kendimi köy mezarlığının aşağısındaki çimenlikte buldum. Evden epeyce uzaklaşmışım. Korkum yok. Adım gibi biliyorum bu toprakları. Tek ölüden korkarım. O da teyzemin yüzünden. Sahiden, gündüzleri değil ama ne zaman gece mezarlıktan geçsem türkü söyler, koşar adımlarla geçerim mezarlığı. Ah, Özgül teyze ah! Bir koyun sürüsüyle karşılaştım. Sonra bir meşe ağacının altında sol kolunun üzerine devrilmiş biri belirdi. Yaklaştım. O da ayak seslerimi duymuş olmalı ki başını benden yana çevirdi. Necmettin abi,

“Sana bir masal anlatayım mı ?”

“Anlat.”

“Anlat demekle olmaz, sana bir masal anlatayım mı?”

“Anlat.” dedim.

“Sana bir masal anlatayım mı?”

“Eeee...!”

Ayaklarında, dudakları sarkmış lastikler. Pantolonunun paçalarını içine soktuğu rengi griye dönmüş bir çift yün çorabı, sırtında yırtık bir mont, başında tereği çökmüş bir şapka karşımda duruyordu.

“Anlat.” dedim. “Anlat... Masal dinlemeyi severim.”

“Anlat demekle olmaz.” dedi.

Enteresan bir adamdı. Kirli sakalları altında sakladığı cirkin suratındaki çizgiler öyle derinleşmişti ki olduğundan yaşlı gösteriyordu. Suratına güzellik katan tek şey ot yeşili gözleriydi dikkatimi çeken. Annemin ahretliğinin bize gelmişliği vardı da Necmettin abiyi uzun zamandır görmemiştim. Necmettin abi,

“Sabahın köründe ne işin var buralarda?”

“Salyangoz toplayacağım. Sattırıp bisiklet aldıracağım. Oyalama beni. Birazdan çiğ kalkar.” dedim. Ayrılacakken,

“Ahret anam nasıl?” diye sordum.

“Canı cehenneme ahret ananın! Anasına gitti mende-bur kadın, iki aydır gelmiyor, üç çocukla bıraktı beni.” Vay be... Adam bu yüzden çökmüş diye düşünürken ayağı-

mın altından önce “Kırt!” sonra “Vıcık” diye bir ses duydum. Torbamın deliğinden düşen salyangoza basmışım. Kaldı iki...

“Gelir, gelir...” dedim.

“Seninle dertleşecek zamanım yok. O düşlerime giren mavi bisikleti almam lazım. Çok toplamam gerek çok... Üç tane salyangozla alamam ya bisikleti.”

Necmettin abiden ayrıldıktan sonra mezarlığın kıyısını dolandım. Çimenlikte birkaç tur attım. Üç, beş, yedi, on... İki poşeti salyangozla doldurdum. Bugün bereketli gün oldu benim için. Sanki mavi kuşum altımdaydı. Koşarcasına evin yolunu tuttum. Şimdi evdekilere ne diyeceğim? Ayva ağaçlarının altından geçen su arkının içine üstlerini etraftan topladığım çalı çırpı ile kapatarak sakladım salyangozlarımı. Bahçeyi geçip kapıyı araladığımda annem uyanmış kahvaltı hazırlıyordu.

“Sabahın köründe nereye gittin?” Daha cevap bile vermeden. İçeriden babam homurdandı.

“Nereye gitmiş sabah sabah...?”

“Salyangoz toplamaya gittim, salyangoz...” Annem,

“Ne yapacaksın salyangoz toplayıp da?”

“Cengiz’e sattırıp bisiklet aldıracağım.” dedim.

Cengiz benden dört yaş büyük arkadaşım. Babaları olmadığından her cuma sabahı annesi ve diğer köylüler

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

ile birlikte köy traktörünün römorkuna doluşup Gerze'ye giderlerdi. Yağ, yumurta, yoğurt mevsimine göre sebze ve meyve satarlar; kazandıkları para ile çay, şeker gibi ihtiyaçlarını karşılardı. Cengiz avcunun içi gibi biliyordu Gerze'yi. Babam,

“Salyangoz toplamayla bisiklet mi alınır?” devam etti,

“Ne yapacaksın bisikleti köylük yerde?”

“Olsun, istiyorum!” dedim. Konuşmalarımıza kardeşim uyandı. Belki onun da rüyalarını süslüyordu ya dile getirmiyordu. Annem kahvaltı sofrasını kurmuş,

“Hadi ellerini yıka, ellerin salyangoz kokuyordu.” dedi.

Ellerimi yıkadım. Sofraya oturmamla sağanak nisan yağmurunun başlaması bir oldu.

“Eyvah! Salyangozlarım.” deyip sofradan kalkmaya yeltendim. Annem kolumdan çekip oturttu.

“Bir şey olmaz salyangozlarına...”

“Salyangozları su arkının içine saklamıştım. Yağmur kuvvetlendi.” dedim. Annem,

“Kaçmazlar.”

“Su arkının içine koydum dedim ya. Sel alıp götürür.”

Annemin parmaklarından kurtulduğum gibi bir koşu salyangozlarımın yanına vardım. Gördüğüm manzara korkunçtu. Su arkına sakladığım salyangozlar suyun

KEMAL GÜLER

debisine kapılmış kimi yüzüstü kimi sırtüstü yüzerek kaçıyorlardı. Bütün emeklerim boşa çıkmıştı. Onlar hürriyetlerine kavuşurken ben bisiklet hayallerime veda ediyordum. Kurtarabildiğim üç salyangozla evin yolunu tuttum. Ne iştahım kaldı ne de bisiklet hayalim... Belki bir dahaki bahara...

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

Annem, duvardaki saati indirdi, pilini çıkardı. Akrep ve yelkovanını eliyle itekledi. Hepsini yakaladım. Hepsini... “Yaşasın!” Saati okumayı öğrendim. Dakika, saat, geçiyor, var... Artık benim de bir saatim olmalı. Hani o rakamları fosforlu, arkadaşım Ali’ninki gibi. Ben görmedim ama yorganın altında saate bakılınca içerisine ateş böcekleri girmiş gibi ışıldıyormuş.

Babam bahçede odun yarıyordu. Balta sesleri “Hıh!” seslerine karışarak eve kadar geliyordu. Koşarak yanına gittim.

“Baba, baba, artık saatleri okuyabiliyorum !” dedim.

Önce bir doğruldu. Sağ elinin tersi ile alnını sildi. Sol elindeki baltanın sapını, çatıdan sarkan kar kütesini andıran göbeğinin altına sıkıştırdı. Her iki avucuna tükürüp ellerini ovuşturdu. Cevap vereceğini sanırken “Hıh!” diyerek, kütüğün üzerine diklemesine oturttuğu budaklı gürgen odununa baltayı yeniden indirdi. Yaramadı. İçim-

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

den “Oh olsun!” dedim. Bana saat almıyor ya. Zaten ona bir şey aldırarak zordur. Bin dereden su getirtir insana. Odundan bile değersiz olduğumu hissederek eve girdim.

Annem,

“Umut, baban ne dedi?”

“Beni duymadı bile.” Çok geçmeden homurtular ve balta sesleri kesildi. Babam kan ter içinde girdi içeri. Anneme,

“Üzerimi değiştireceğim. Bana atlet çıkar. Sen de yaradığım odunları barakaya çekip istifle.” dedi. Üzerini değiştirip çıktı gitti evden.

“Tüh, akşama ıslama yapacaktık! Babana erken gel demeyi unuttuk.”

“O boğazını sever, hamur teknesine dönüp dönüp baktığını gördüm.” diyerek, dışarı çıktım. Yarılmış odunları kucağımla balkona taşıdım.

“Buldum Umut, buldum!” dedi.

“Neyi buldun anne?”

“Babana saati nasıl aldıracağını buldum.”

“Peki! Nasıl aldıracaktım?”

“Ladese tutuşun babanla.”

“Beni yener ki babam.”

“Üçümüz bir olur, yeneriz onu.” dedi annem.

“Leyla abla ile iki yıl boyunca yenişememişler. Sonun-

da babam ne yapıp etmiş, yenmiş Leyla ablayı. Unuttun mu?” Annemle plan yaparken kardeşim Hüseyin, eli ayağı donmuş bir şekilde içeri girdi.

“Neredeydin sen?”

“Ünallardaydım.” Cebinden çıkardığı bir çift tekerleği göstererek,

“Kara lastik topuklarından tekerlek yaptık.” dedi.

Planımızdan Hüseyin’e bahsederken annem tavuğu çoktan kuzinenin üzerine yerleştirmiş, odayı keskin bir tavuk kokusu kaplamış dahası yufkaları kesip tepsilere dizmişti. Akşamüstü babam da geldi. Annem sofrayı kurarken biz de yardım ettik. Biz de derken, kardeşimle ben.

Annem el çabukluğuyla lades kemikli et parçasını önüme yuvarlayıverdi. Kemiği etlerinden sıyrarak babama uzattım.

“Hadi! Ladesle tutuşalım.”

“Tamam. Nesine?”

“Ben yenersen, sen bana saat alırsın. Sen yenersen, ben de büyüyünce sana istediğin bir şeyi alırım.”

“Ladesim lades olsun mu? ”

“Olsun.”

“Vermeyen gâvur olsun mu?”

“Olsun.” Elinde kalan parçayı bana uzattı.

“Aklımdaaa!”

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

Günler, günleri”aklımda” diyerek, kovaladı. Babam ne zaman eline bir şey geçirirse, annem ya da kardeşim daha yakınında olmalarına karşın bana sesleniyor; ladesi hatırlatmak için öksürüğe boğuluyorlardı. Kurnaz! Beni yenecek ya... Babama karşı üçlü çalışıyoruz da pek evde durduğu yoktu babamın. Okul çıkışları evden bir çıkar, gece yarsısı dönerdi. O döndüğünde de biz uyumuş olurduk. Dışarıda bir metreye yakın yağmış kar bile durduramıyordu babamı.

Birkaç gündür büyük dedem ağır hastaymış. Gece de dönmüyor geri. Üçümüz yatıyoruz. Bir cumartesi sabahı kapının vurulmasıyla uyandık. Kapıyı annem açtı. Döndüğünde,

“Ali dedeniz iyice ağırlaşmış. Bir an önce sobayı yakıp kahvaltımızı hazırlayalım. Ben de gideceğim.” dedi. Kahvaltımızı yaptık.

“Biz sofrayı kaldırırız. Sen çık.” dedik anneme. Üzerini giyip, koltuğunun altına sıkıştırdığı Yasin- i Şerif’le çıkarken,

“Sobayı söndürmeyin.” dedi.

Öğlene doğru dışarıdan gelen ayak sesleri üzerine camdan baktım. Babam geliyordu. Kapıyı açtım. Üzgün görünüyordu.

“Ne oldu? Ali dedemin durumu kötü mü?”

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

“İyice ağırlaştı. ”dedi ya inanmadım.

“Üzerimi değiştirip yine gideceğim. Uslu uslu oturun.” dedi. Çiteni¹ karıştırdı.

“Nereye koymuş yün çoraplarımı?”

“Dur! Bir de ben bakayım.” dedim. Çiteni karıştırdım. Yün çorapları çitenin dibinden alıp babamın eline uzattım.

“Ladessss!”

Kızmadı. Çocukluk işte... Sırası mı şimdi? Büyük dedemin üzerini karla örtecekleri gün ateş böcekli bir saatim oldu. Başka zaman da yenemezdim zaten babamı. Büyük dedemin giderayak bana yaptığı yegâne iyilik de bu olmuştu.

1 Çiten: Çamaşır sepeti.

YOL

Ağız kısmına kadar çamur bulaşmış lastiklerini yol kenarında bulduğu dal parçası ile temizlerken,

“Lanet olsun! Kesilmedi ayağımız çamurdan!” diye söyleniyordu. Tarla sınırlarındaki patikalardan yürümüştü ancak mahalle aralarındaki yollar da patikalardan farksız değildi. Avlu kapısına uzanır uzanmaz,

“Hoca, hoca!” diye seslendi muhtar. Kapıyı köyün öğretmeni açtı.

“Buyur muhtar.” İçeri girer girmez,

“Hoca, hele bir dilekçe daha yazalım.”

“O iş kolay muhtar. Sen bir otur, soluklan!”

Muhtarın seçim vaatlerinden biri de mahalleri birbirine bağlayan yolları açtırmak, ayakları çamurdan kesmekti. Yıllar önce dedelerinin, babalarının kazma kürekle açtıkları yolda zar zor işliyordu kağnılar. Valilik Makamına... Muhtarın söylemesine göre bu otuzuncu dilekçeydi. “Bu sefer de bir netice çıkmazsa valiliğin kapısına döşek

sereceğim.” diyordu. Ev oturmalarında da herkesin ağzında bir yol hikâyesi... Herkes çok istekli görünüyordu fakat kendi tarlalarından geçmediği sürece. Kış bitmiş, bahar Dede Dağı’ndaki gürgen dallarının uçlarında kendini göstermeye başlamıştı. Köyde tanımadıkları kişilerin dolandığını gören gençler muhtara haber saldılar, muhtar da ihtiyar heyetiyle yanlarına vardı. Gelen kişiler YSE’nin (Yol, Su, Elektrik Genel Müdürlüğü) teknisyenleriydi. Muhtar, teknisyenleri yolcu eder etmez öğretmenin yanını tuttu.

“Hoca, hoca! Gözümüz aydın. Yazdığımız dilekçeler valiyi bezdirmiş olmalı ki az önce teknisyenler geldi. Ölçüp biçip gittiler. Birkaç aya kalmaz dozer de gelir dediler.” dedi. Öğretmen,

“Hadi hayırlı olsun muhtar! Bir kuzu hazırla. Dozer operatörü ile yağcısına güzel bir ziyafet çekersek çizdikleri güzergâhın dışına çıkarır, hatta kapı önlerine bile sokabiliriz dozeri.” dedi. Muhtar,

“Herkes hevesli görünüyor ya bakalım kimler engel olmak isteyecek.” devam etti,

“Kabanlar Köyü’nün yolu açılırken ahraz Apti’nin anası yola yatmış da geçirtmemiş dozeri, ne yaptılarsa kaldıramamışlar, dozerci de işi bırakıp gitmiş. İnşallah biz de böyle bir sorunla karşılaşmayız.” dedi.

“Sanmam muhtar.”

“Haceli'nin karısından çekiniyorum.” dedi muhtar.

Köyün ara yolları düzgün değildi. Neredeyse kırk beş derecelik eğimli, kuru meşe yapraklarının kapladığı yollar yağışlı havalarda çamurun da etkisiyle buz gibi kayıyor, öküzler tökezliyor, kağnılar şarampole kayıyor, bazen devrildiği bile oluyordu. Zar zor işliyordu. Neyse ki kazalar öküzlerin yaralanmadan atlattıkları, kağnıların tekrar yüklenmek zorunda kalındığı kazalardan ibaretti.

Köyün muhtarı ihtiyar heyetini de yanına alarak - teknisyenlerin ardından – ilk cuma namazı sonrası köy halkına bu müjdeli haberi duyurdu.

“Toprak, değerli tabi değerli olmasına da dozer önüne yatacak kadar da değil. Siz de duymuşsunuzdur Kabanlar Köyü'ndeki olayı.” dedi. Cemaat,

“Duyduk, muhtar duyduk. Biz sorun çıkarmayacağız.” diyenler oldu. Çok da gür çıkmamıştı sesleri. Haceli'nin dudağı bile kıpırdamamıştı. Şapkasının tereğini burnunun üzerine kadar indirmiş, bir an önce bitse de çıksam dercesine sağ bacağı geride sıska bedeni tetikte bekliyordu. Muhtar,

“Bir de kuzu kesmemiz lazımmiş. Hoca, dozerciye ziyafet çekersek yolu istediğimiz gibi açtırırız der. Siz ne dersiniz?”

“Hoca daha iyi bilir muhtar. Biz ne diyelim ki...”

“Hocanın canı et istemiştir.” diyenler de olmadı değil fısıltıyla... Muhtar,

“Peki, kim kuzu verecek?” Kimseden ses çıkmadı.

“Anlaşıldı. Benim kuzulardan birini keselim o vakit.”

Onbaşı,

“İsabet olur muhtar... Devletten maaş alıyon, tabancasını da belinde taşıyon, sana yakışır elbet.” dedi. Karakaşın Muammer, Koca Mehmet, Dalıkırıgın Sami, Cürelerin Eyüp başları ile onayladılar onbaşıyı. Haceli karşı değildi de yol onların tarlasının kıyısına da vuruyordu. Varsın vursundu da cazgır kadını nasıl zapt edeceğim diye söylenmişti kardeşi Efe Hüseyin’e.

Toplantıdan iki ay kadar sonra garç garç garç garç palet sesleri, römorku kum yüklü şaha kalkmış traktör sesinin de üstünde bir ses ve arkasında siyah bir duman bırakarak ilkokulun önüne kadar gelip durdu dozer. Köyü ilçeye bağlayan anayol fena değildi. Traktörler rahatlıkla römorklu römorksuz işliyordu da köyün mahallelerini birbirine bağlayan yollar sözün özünü söylemek gerekirse çok eski zamandan kalmaydı. Yol çalışması, Küçükoğlu Mahallesi’nden başlayıp Ekşioğlu ve Topaloğlu Mahallelerini birbirine bağlayacaktı. Köyün öğretmeni lojmandan çıkmış derse giderken karşıladı dozerciyi. Dozerci, dozeri stop edip aşığı indi.

“Hoş geldiniz! Biz de sizi bekliyorduk.”

“Hoş bulduk hocam!” Öğretmen, lojmanın önündeki kablo makarası tekerinden yaptığı masayı göstererek,

“Siz şöyle istirahat edin. Ben muhtarı çağırtaım.” Okulun kapısında dikilen Şuayip’e,

“Şuayip oğlum, bir koşu git de muhtarı çağır. Bak buraya tükürdüm kurumadan gel.” dedi. Şuayip ok gibi fırladı. Öğretmen, dozer operatörü ve yağcısı için çay demletmiş bardakları doldururken, muhtar da ihtiyar heyetinden iki aza ile çıkageldi. Muhtar,

“Selamün aleyküm ağalar, hoş geldiniz.”

“Hoş bulduk muhtar.” Tek tek tokalaştılar.

“Hele çaylarımızı içelim, başlarız eve’lallah.”dedi operatör.

Öğrenciler pencerelerin arkasına dizilmişler, dozere bakıyorlardı. Üzerine sabah güneşi düşen dozerin paletleri çikolata kâğıdının yıldızlı yüzeyi gibi ışıltılı oldu. Çocuklar, hıdrellez bayramından hıdrellez bayramına aldıkları çikolata kâğıtlarını biriktirirler, yıldızlı kısımları dışta kalacak şekilde dişlerini kaplarlardı. Akılları dozerdeydi. Okul dağılır dağılmaz dozerin yanında alacaklardı soluğu. Aralarındaki fısıltılı konuşmalardan belliydi. Öğretmen de çok ödev vermeseydi. Dozer önde, muhtar ve yanında iki aza dozerin arkasında ayrıldılar okulun

önünden. Dozer, okul bahçesinin sağını dönünce kepçesini indirdi ve büyük bir gürültüyle çalışmaya başladı. Ses sınıfa kadar geliyor ne öğretmenin anlattıkları ne de öğrencilerin soruları anlaşılabilirdi. Öğretmen,

“Herkes çıkarсын resim defterlerini. Boyalarını da yanına alsın, bahçeye çıkıp yol çalışması konulu resim yapacağız.” dedi. Ne birinci sınıflarla dikte, ne iki ve üçüncü sınıflarla hayat bilgisi ne de dördüncü ve beşinci sınıflarla matematik dersi yapılabilirdi. İkinci derse kadar okulun yanından uzaklaşır diye düşünmüş olmalıydı. Çocuklar resim defterlerini, boyalarını yanlarına alarak sevinçten itişip kakışarak ön bahçeye çıktılar. Bağdaş kurup kucaklarına aldıkları resim defterlerinin sayfalarının ortasına önce dozer resmi çizdiler. Kimisi kepçeyi bir ağacı devirirken, kimisi kepçe yukarıda, kimi de toprağa saplanmış çiziyordu. Öküzlerini dinlenmeye çeken köylüler de dozerin yanına geliyor, seyredip seyredip tarlalarına geri dönüyorlardı. Mısır ekim zamanıydı. Dozer alatav toprağı kolaylıkla sürüklüyor, önüne çıkan ağaç köklerini kolaylıkla söküp çıkarıyordu. Duymaz mı Fadime, o da duymuştu evlerinin önündeki tarlanın bir kısmının yola gideceğini. Ya eltisinin ambarı yıkılacak ya da onların tarlasından bir kısım yer yola gidecekti. Geçirtmem yatarım da önüne kalkmam, varsın bizim evin önündeki yol yapıl-

masın, diyordu. Dozer Haceli'nin evinin kuzeyine düşen tarla ile kardeşi Efe Hüseyin'in ambarı arasına yaklaşınca Fadime'nin de homurtuları duyulmaya başladı. Orada bulunan herkes merakla bekliyordu. Ne dediği anlaşılıyordu. Oldukça öfkeliydi. Yakınlaşınca sesleri anlaşıldı ancak.

“Boyunuz devrilsin emi!”

“Altında kalasınız inşallah!” Dizlerini döverek,

“Bu da mı başımıza gelecekti? Oy benim kara yazım oy!”

Ayaklarında bir çift lastik, altında paçalarına pıtrak tohumu yapışmış göbeğinin üzerine kadar çekilmiş şalvarı, üstünde yakası terden sırlıklam olmuş ve başında beyaz saçlarından sıyrılmış yazması ile tarladan geldiği belli oluyordu. Elindeki bastonu kaldırarak dikildi dozerin önüne,

“Geçirmeyeceğim...”

“Beni çiğnemedenden geçemezsin.” Arada bir de,

“Haceliiii! Ben miyim sen misin adam?”

Haceli, Fadime'nin üçte biri kadardı. Esmer tenli, kuru, dal gibi bir adamdı. Pek sözü geçmezdi evlerinde. Kocasını bu sefer kışkırtıyordu ama Haceli oralı olmuyordu.

“Haceli, sana diyom sana, boyu devrilesi!” Baktı kocasından fayda yok, dozerin önüne boylu boyunca uzandı.

“Beni çiğnemedenden geçemez. Bize yol değil ekilip biçilecek toprak lazım!”

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

Yaşlıların kaldırması uygun düşmezdi. Gençler koluna girip kaldırmak istedilerse de elindeki bastonla yanaştırmadı onları. Gençler hep bir ağızdan,

“Yapma Fadime ana, kalk. Arabalarımız kayıyor, üzerindeki yükler devriliyor. Bizim tarlalarımıza da vurdu. Vuracak da daha.”

Ama dinlemiyordu Fadime anaları, operatör de dozeri stop etmiş, seyrediyordu olan biteni. Alışkındı, kaç kere tanık olmuştu dozer önüne yatmalara. Fadime ananın dalgınlığından yararlanan gençler iki koltuğundan tuttukları gibi dozerin önünden kaldırdılar. Eve kadar götürdüler. Çocuklarıydı o gençlerin hepsi de. Fadime ana, yoldan kaldırılır kaldırılmaz, operatör dozeri çalıştırdığı gibi bir çırpıda geçti tarlanın kıyısından. Öyle çok yer de gitmedi yola, ölçsen dört metre yer ya var ya yok. Fadime ana dışında kimse itiraz etmiyordu. Yol olmadıktan sonra ne etselerdi tarlaları... Komşu köylerde harman makineleriyle yapıyordu hasat. Yolu olmayan köye makine nasıl girsin? Dövenle dön babam, dön. Herkes için kıymetliydi toprak ama canlarına tak etmişti kağnıların devrilmesi, mahalle aralarındaki çamur, dahası harman makinasının harman yerlerine girememesi. Bu arada muhtar ortalıkta görünmüyordu. Kavilleştikleri üzere bir koç kesip öğretmenin kapısına ulaşır ulaşmaz,

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

“Hanım kızım, hanım kızım!”

“Buyur Çakır amca.” - Çakır, asıl adı Halit Şahin. Gözleri çakır olduğundan köylü öyle hitap ediyordu. -

“Valla kızım, bu işi bizim kadınlar beceremez. Sen bize bu etlerden bir tencere kebabı yapıversen de dozer-cileri bugün sende doyursak. Yarın ve sonraki günlerde de komşuları sıraya koyarım ben.”

“Lafı mı olur Çakır amca. Yaparım.”

“Sağ ol hanım kızım.”

“Ben hazır edince çocuk gönderim oraya Çakır amca.” dedi. Muhtar da yeni açılan yoldan kasıla kasıla dozerin çalıştığı yere doğru yürüdü. Dozer Ekşioğlu Mahallesi’ne ulaşacak yol üzerinde çalışıyordu. Olan biteni dozerin yanındaki köylülerden öğrendi muhtar. Hırsı dinmeyen Fadime ana, soluk soluğa okula doğru yollandı. Yeni açılan yoldan gitmiyor, tarlaların içinden doğru hışımla gidiyordu. Bir şeyler mırıldanıyor ya anlaşılmıyordu. Okulun arkasındaki telin altından geçip okulun önüne dolandı, merdivenleri çıktı. Öğretmen ve öğrencileri dersteydi. Kapıya bastonun ucuyla vurdu.

“Kim o ?” Ses vermiyordu kapı ardındaki ses. Tuvalete giden öğrenci de olmamıştı. Öğretmenin kapının dışına çıkışıyla yakasına yapışması bir oldu Fadime ananın.

“Hep senin başının altından çıktı bu yol işi. Sana içir-

diğim ayranlar haram olsun.” dedi ve çıktı gitti. Öğretmen peşinden seslendiyse de durmadı Fadime ana.

Öğlen teneffüsüne tencere kebabı hazırdı. Lojman önündeki kablo tekerinden yapılan masa hazırlandı. Muhtar,

“Eline sağlık hanım kızım, eline sağlık.” sözleriyle yemekler yendi, çaylar yudumlandı. Birkaç gün içinde dozer işini bitirdi. Onlarca kamyon açılan yola taş döktü. Bir greyder gelip kamyonların döktüğü taşları yaydı. Çalışma bittiğinde mahalleleri birbirine bağlayan yol samanyolu galaksisi gibi uzanıyordu... Muhtar vaadini yerine getirmenin haklı gurunu yaşıyor, köy halkı komşularına yeni yolu kullanarak gidip geliyorlardı.

Okulların tatil olduğu gün babasının köyüne giden öğretmen ve karısı, kağını evine yüklediği iki buğday çuvalına sırtını yaslayarak değirmene giden Haceli ile yolda karşılaştılar. Öğretmen,

“Uğurlar ola Haceli dayı.” Öğretmen ile göz göze gelir gelmez gözlerini indiren Haceli dayı sadece,

“Size de uğurlar ola.” diyebilirdi.

ÖZGÜRLÜK

Geçen sene uzunca bir süre misafir olan Hüseyin ağabeyi “Bir kar kristalinin özgürlüğü, gökyüzünden yeryüzüne olan yolculuğunda başka bir kar kristaline değmeden uçabilmesinden ibarettir. Yere düşer düşmez özgürlüğü son bulur.” demişti. “Yüzümü gökyüzüne, kollarımı iki yana açıp dakikalarca bu özgürlük seremonisini çok defa izleyeceğim.” diyordu Yalçın.

Sınıfın arka duvarında asılı mevsim şeridine dönüp dönüp bakıyor, içinde buldukları ay, kış mevsiminin diliminde olmasına karşın henüz tek kar kristali bile düşmüyordu köye. Başka hayalleri de vardı. Teneffüslerde arkadaşları ile kardan adam yapacak, kartopu oynayacak hatta okul çıkışlarında Hamitlerin bostanından yola kadar poşetle kayacaklardı. Arkadaşları ile öyle planlamışlardı. Ancak bekledikleri kar bir türlü yağmak bilmiyordu. Çok zamandır yatağına girmeden önce pencereden gökyüzüne bakıyor, lekesiz mavi bir gökyüzü, ıslıl ıslıl parıl-da-

yan yıldızlar ve kocaman bir gümüş tepsi gülümsüyordu. Evlerinin üzerinde bir tane kar bulutu bile asılı değildi. Annesi böyle açık geceler için “Gökyüzü kar topluyor.” derdi ya. Son zamanlarda “Aman! Annem de hiçbir şey bilmiyor.” diye mırıldanır olmuştu. Sürprizlere gebe olan her gece gibi o gece de odasına giderken “Nerede o büyük dedemin anlattığı eski kışlar. Bir keresinde İstanbul Boğazi’nin sularının donduğunu bile söylemişti.” dedi.

Annesi, Yalçın’ın odasındaki ördek sobayı yakmış, yorganları da hafiften araladığından yatağın içi bile ısınmıştı. Ağabeyi yatılı okula gitti gideli iki kişilik yün yatağın ortasına gömülüp keyif yapıyordu. Annesine “Ağabeyim olsaydı ya bacağını üzerime atar ya da yorganı kolunun altına doladığı gibi üzerimden sıyrır alır.” dedi. Gülüştüler. Yatağına girerken annesini, “Gece kar yağarsa beni uyandır.” diye tembihledi. Odanın sıcaklığı ve günün yorgunluğuna yorganların ağırlığı da eklenince yatar yatmaz uyuyuverdi.

Birkaç saat sonra sanki Yalçın’ın serzenişlerine kulak veren bulutlar kar kristallerini serpelemeye başladı. Yattarken tembihlendiği üzere annesi Yalçın’ın odasının kapısını hafifçe araladı. Ördek soba kendinden geçmiş, kapağının penceresinden yansıyan iki köz ışını iki kısık göz misali soba tablasının altına serili muşambanın üstüne

düşmüştü. Öyle derin uyuyordu ki annesi uyandırmaya kıyamadı. “Nasıl olsa sabaha görür, sabaha kadar eriyecek değil ya.” diyerek kapısını sessizce kapatarak oturma odasına geçti. Lojmanları iki göz oda ve bir mutfaktan oluşuyordu. Saat yarım doğru anne ve babası da yattılar. Gece boyunca Küre Dağları’nı aşamayan bulutlar yüklerini boşaltıp boşaltıp kayboldular.

Annesi, sabah olup uyandığında her zaman yaptığı gibi odanın ön cephe perdelerini araladı. Bir de ne görsün? Her yer bembeyaz. “Yüzümü kara çıkarmadı gök.” diye mırıldandı. Kar fırtınayla yağmış, denizliklerde biriken kar neredeyse camın üçte birini kapatmıştı. Hırkasını üzerine geçirir geçirmez balkondan kucakladığı bir kucak odunu sobanın yanına yıktı. Kuzinenin soba kısmına getirdiği odunları itinayla yerleştirirken kapı vuruldu. Bu saatte kapının vurulmasına alışkındı. Hafta içi her sabah bu saatlerde nöbetçi öğrenciler gelir, okulu eğitim-öğretime hazırlamak için okulun anahtarını alırlardı.

“Günaydın, Sakine Yenge!”

“Günaydın Şuayip!”

Sakine Hanım, Şuayip’e okulun anahtarını verdi. Balkondaki çitenden dört tane kozalak alarak içeri girdi. Son odunu da yerleştirdikten sonra odunların önüne getirdiği kozalakları özenle koydu ve kibriti çaktığı gibi kozalaklar

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

tutuştı. Kozalakların alevi kuru odunlara yayılır yayılmaz kuzinenin sobası gürül gürül yanmaya başladı. Çaydanlığı, kuzinenin üstüne koyup, mutfakta kahvaltı sinisini hazırlamaya koyuldu. Çayın suyu kaynayana kadar kahvaltı sofrasını çoktan kuzinenin önüne kurmuştu...

Kuzinenin boruları nar gibi kızarmış, içindeki odunlar neredeyse yanmış, tükenmişti. Balkondan birkaç odun daha getirip sobaya yerleştirdi. Çayı demledi. Kahvaltı sofrasını son kez gözden geçirdi. Hazırdı. Kocası Cevat, karısının çıkardığı seslerle uyanmış, üzerini giyyordu. Annesi, Yalçın'ın odasının kapısını "Müjde Yalçın, müjde!" diyerek açtı. Yalçın uyanır uyanmaz başucundaki pencerenin perdesini araladı. Bir çığlık,

"Yaşasın! Kar..." Babasının öğrettiği şarkıyı hatırladı. Neşesine diyecek yoktu.

"Her tarafta kar var
Beyazlara bürünmüş hep dallar
Kuşcağızlar
Tiril tiril titreşirler
Her dam saçak buz tutmuş
Soğuk var. Hey!"

Kazağını, pantolonunu ve yün çoraplarını kaptığı gibi kuzinenin başına koştu. Çarçabuk üzerini giyip pijamalarını katlamadan pencereye uzandı. Pencereyi kaplayan

buğudan dışarıyı görünmüyordu. Koluyla cama bir daire çizdi. Yine bir şey göremedi. Pencere çerçevesinin açılır kanadını açmasıyla, bir kucak kar kütesinin sedirin üstüne yayılması bir oldu. Yalçın'ın sevinçten büyüyen gözbebeklerinin küçülmesini istemeyen anne ve babası seslerini çıkarmadılar. Annesi dış kapının sadık iki dostundan biri olan faraşla sedire dökülen karları erimeden pencerenin açık kanadından dışarıya attı. Birlikte kahvaltı sofrasına oturdular. Kahvaltı sofrasında Yalçın'ın neşesi yerindeydi. Bu sabah her sabah yediğinden daha çok zeytin yiyor, çekirdeklerini de sininin kıyısına biriktiriyordu. Babasından önce siyah önlüğünü üzerine geçirdiği gibi okula koştu. Nöbetçi öğrenciler sobayı yakmakla kalmamış, lojman ile okul arasına çığır bile açmışlardı. Neredeyse yarım metreye yakın kar yağmıştı.

Okula girer girmez arkadaşlarına "Haydi! Kartopu oynayalım." dedi. Ancak arkadaşları ıslanan çoraplarını ve pantolon paçalarını kurutmak için varilden yapılan sobanın başına toplanmışlar, paçalarını kurutuyorlardı. Hiçbiri Yalçın'ı umursamadı. Ayaklarındaki dört parmak derinliğindeki kara lastikler su geçirmemiş ancak lastiğin dışında kalan çorapların boğaz kısımları ve pantolonlarının dizden aşağıda kalan kısımları ıslanmıştı.

Saat dokuza gelirken nöbetçi öğrenci Adile Naşit zili

olarak anılan zili çaldı. Yalçın'ın babası öğretmenleriydi. Yalçın babasına okulda öğretmenim, evde baba diyordu. Ara sıra karıştırdığı da olmuyor değildi. Öğretmenleri sınıfa girdi. Herkes ayağa kalktı,

“Günaydın çocuklar.”

“Sağooooo!”

“Oturun.”

İlk dersin on dakikası köyde herhangi bir havadis var mı, sorusu ile başlar, hem köyde yaşanan olaylardan haberdar olunur, hem de öğrenciler derse hazırlanırdı. O sabah yine öğretmenleri “Köyde herhangi bir havadis var mı?” sorusunu yöneltti. Kimseden ses çıkmıyordu ancak herkesin gözü Ünal'ın üzerindeydi. Ünal'ın ağzını bıçak açmıyor, kızarıyor, bozarıyordu. Çocuklar hep bir ağızdan, “Ünal'ın Necmiye ablası Sefer'e kaçtı öğretmenim.” dediler. Sefer köyün çekirdekten şoför, yağız delikanlısı. Ünal yer yarılrsa da kaybolsam dercesine öğrenci masasının altına kaydı. Ünal'ı fazla utandırmak istemeyen öğretmeni hemen konuyu değiştirdi. “Haydi, çıkarın kitapları defterleri! Ödevlere bakalım.” dedi. Ödevler kontrol edildi ve ilk ders biter bitmez çocuklar bahçeye koşular. Duncukmuş¹ buzağılar gibi öteye beriye koşuşturuyorlar,

1 Fazla yem yiyen, uzun zaman dinlenen hayvanın, dışarı çıkınca atlayıp zıplaması.

kendilerini karların üzerine atıyorlar, birbirleriyle kartopu savaşı yapıyorlardı. On dakikalık teneffüste sıırıslıklam olmuşlardı.

Sınıfta hiçbir öğrenci kalmadığından zili öğretmenleri çaldı. Sınıfa giren her bir öğrenci sobanın başına seğırtiyor, bir taraftan da öğretmenlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı. Öğretmenleri kızsamı kızsamamı bilemedi,

“Sobanın etrafına beş tane sıra çekin. Herkes üzerini kurutsun. Ancak böyle olmaz. Her teneffüs dönüşü üzerinizi kurutmak için beklersek kış boyu ders yapamayız. Eve gidince oynarsınız. Oldu mu?” dedi.

Bütün öğrenciler hep bir ağızdan “Peki öğretmenim.” deyip, anlaştılar.

İkinci ders üst baş kurutma ile geçti. Öğrenciler sonraki teneffüslerde de bahçeye çıktılar ama daha temkinli oynadılar. Son ders bittiğinde nöbetçi öğrenciler dışında kimse kalmadı okulda. Herkes tek tek evinin yolunu tuttu. Yalçın da...

Pencereden bakarken barakanın yanındaki erik ağacında birbirlerine sokularak tünemiş serçeler dikkatini çekti. Kendince onlara acıdı. Annesinden kalbur, uzunca bir ip ve bir avuç mısır istedi. Annesi, Yalçın'ın ne yapmak istediğini anladı ancak zihninden neler geçtiğini bilmiyordu. Yalçın'ın amacı serçeleri tutup ısıtmak ve onları

beslemektir. Yalçın çok severdi hayvanları. O ağabeyi gibi değildi. Yaz tatilinde dedesinin yanına gittiğinde inekleri, öküzleri hatta Karabaş'ı bile öper; babaannesinin verdiği atıştırmalıklarını onlarla paylaşırdı.

Kalburu, ipi ve annesinden aldığı bir avuç mısır tanesini cebine doldurduğu gibi tavukların kümesine yöneldi. Tavuklar gıklarını bile çıkarmadılar. Kümesten aldığı iki avuç samanı barakanın yanına serpeledi, barakadan aldığı bir çubuğa ipi bağladı, kalburun kasnağını çubuğun üzerine oturttu, annesinden aldığı mısır tanelerini kalburun dışına ve içine serpeledi ve ipi pencerenin önüne kadar çekti. Eve girip pencerenin açılır kanadını açtı ve ipin ucunu içeri alıp beklemeye başladı. Çok geçmeden serçeler yerdeki yemleri fark etmiş olmalı ki kalburun çevresindeki mısır tanelerini didiklemeye başladılar. Kalburun çevresindeki mısır tanelerini bitiren serçeler, "Pıt pıt pıt!" kafalarını kalburun altına uzatıyorlar, "Pıt pıt pıt!" geriye çekiliyorlar ancak altına girmeye cesaret edemiyorlardı. "Pıt pıt pıt !" Bir ileri, bir geri... Güdüleri tehlikeyi seziyor olmalıydı. Sonunda serçelerden birinin kalburun altına girmesiyle Yalçın'ın ipi çekmesi bir oldu. Koşarcasına dışarı çıktı. Sağ bacağını karnına çekerek yüzükoyun karların üzerine uzanıp sağ kolunu kalburun altına soktu. Kolunu kalburun içinde gezdiriyor lakin bir

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

türlü yakalayamıyordu. Öyle çok debelendiler ki bu debelenme sırasında kazağının yakasından göğsüne karlar girdi. Kalburun kasnağı kara battıkça serçe, kalburun yüzeyi ile kar kütlesi yüzeyi arasına sıkıştırdı. Yalçın serçeyi avuçladığı gibi eve koştu. Amacı yakaladığı serçeyi bir an önce ısıtmak, onun karnını doyurmaktı. Ancak avuçlarındaki serçe olanca gücüyle kurtulmak için çırpınıyor, parmaklarını gagalıyor, tüyleri dökülüyordu. Kafasını öperken Yalçın'ın dudağını bile gagaladı. Canı acımasına rağmen parmak uçlarıyla okşadı ancak tüm çabasına karşın serçeyi sakinleştiremedi. Kuşun küçük yüreği Yalçın'ın avuçlarında duvar saatinin salisesi gibi akıyordu. Kıyamadı. Pencerenin açık kanadından salıverdi. Serçe önce bir sendeledi, sonra serbest paraşüt gibi iki tüy daha bırakarak yükseldi, yükseldi... Annesinden sabah yediği zeytin çekirdeklerini ve bir havuç istedi. Annesi havucu Yalçın'ın eline tutuştururken,

“Zeytin çekirdeklerini attım, mangaldan kömür al.” dedi. Lojmanın dış kapısını açtı ve bir süre Küre Dağları'yla bakiştılar.

ARILARIN DAYANIŞMASI

Karayel, asma yapraklarını dil gibi titretip obua benzeri sesi asma yapraklarından yirmi, yirmi beş metre öteye ulaştırıyor; armut ağacının yapraklarını da zil gibi vurup eşsiz Bremen Mızıkacıları Orkestrasını bahçemizde sergiletiyordu. Bal armudundan, “Serender” öyküsünde lodosun kucaklayıp üzerimize devireceğini sandığım armuttan söz ediyorum. Hatta otuz beş yıl sonrası. Üstü baştan aşağı yemiş dolu. Yemişler, güneye bakan yanakları kırmızı, kuzeye bakan yanakları yeşil, ablak bebek yüzü gibi sallanıyorlardı. Biraz da isilik olmuş bebek yüzleri gibi...

Yemişler, aşağıdan gelen bir sıruk darbesi ve tepeden gelen silkeleme kuvvetiyle patır patır yere düşmeye başladılar. “Serender” öyküsünde bahsettiğim yıllarda Newton’u tanımadığımı anımsadım. Bir yanağı kırmızı... Balarılarının yemişleri bir bir yere iniyordu. Gözlerim üstünde taşıdığı yemişleriyle yerlere kadar eğilen, güneşin tepede görünmesiyle dört bir yanı yeşilliklerle do-

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

nanan ağaçtaki arıları izlemeye koyuldu ve tabi onların masallarını...

İşçi balarılarında en genç olanı vızıltısını artırınca diğer işçi arılarının da vızıltıları arttı. En genç işçi balarısı,

“Şu insanoğlu ne ister ki bizden? Bir tane bile bırakmayacaklar gibi.” Şöyle bir etrafına bakındı. Yeterli sayıda arkadaşının olmadığını görünce,

“Bir an önce kraliçe arıya haber vermeliyim.” dedi.

V

1

z

z

z

z

z

z!

Kovanın havalandırmasını yapan işçi arılara,

“Kraliçemiz nerede?” diye sordu. Havalandırma yapan işçi arılardan biri,

“İçeride kendi peteğinde dinleniyor.” dedi. Kovanın ağzından içeri girer girmez kraliçenin peteğine uçtu. Te-laşla,

KEMAL GÜLER

“Kraliçemiz, kraliçemiz! İnsanoğlu yemişlerimizi taltan ediyor! Ne yapmamızı önerirsiniz?” Kraliçe üstüne attığı pembe pelerini iki yana açarak,

“Saldırın yavrularım!” dedi. Kovanda oyalanan erkek arılara da,

“İşe yaramazlar, haydi siz de...” Birçok işçi arı kırlarda çiçek poleni peşinde olduklarından sayıca azdılar. Armutları didikleyen birkaç arı da genç işçinin peşi sıra kovanın yolunu tutmuşlardı. Toparlanıp yükseldiler. İnsanların üzerlerine gökyüzünde pike yaptılar ancak umursamadı insanoğlu. Tekrar yükselip pike yapacakları sırada sıırıklar yere indi. Arıları örgütleyen genç işçi,

“Tamam, saldırmaya gerek yok, bize...” cümlesini tamamlamadan tekrar kalktı sıırıklar. Genç işçi arı,

“Eşekarılarından yardım isteyelim.” dedi. Hep birlikte eşekarılarının asırlık meşedeki peteğine doğru kanat çırttılar. Peteğin dışında güneşlenen erkek arı,

“Hop! Durun orada.” Sözcü işçi balarısı,

“Abi, biz sizin kraliçe arınızı arıyoruz.” dedi.

“Ne yapacaksınız kraliçemizi?”

“Yardım isteyecektik de...” Erkek eşekarısı,

“Fazla sokulmayın peteğe. Ben haber veririm.” dedi.

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

V

1

z

z

z

z

z!

Biraz sonra eşekarılarının kraliçesi, bükük alt dudakıyla görüldü,

“Söyleyin, çocuklar. Niçin yardım istiyorsunuz?”

“Şey!”

“Gevelemesene çocuk. Ne söyleyeceksen söyle?” dedi kraliçe. Sözcü balarısı,

“Efendim, insanoğlu yemişlerimizi talan ediyorlar da,” deyiverdi. Eşekarılarının kraliçesinin bir ışığıyla civarda olan bütün eşekarıları toplandı. Sayıca kırk elli civarındaydılar. Geri kalan binlerce arı çiçekleri dolaşıyor olmalıydı. Eşekarılarının kraliçesi,

“Yiğitlerim, balarılarının yardımımıza ihtiyacı varmış. Bugün onlara yarın bize... Pehhh! Hadi iş başına!” dedi. Eşekarıları güneydoğudan, balarıları güneybatıdan birer yay çizip havalandılar. Tam saldıracakları sırada işçi eşekarılarından biri,

“Durun! Sırıklar inmiş, ağaçta da kimse yok.” İşçi eşekarılarından diğeri,

“Saldırmaya gerek yok. Bizim payımızı ayırmışlar. Bakın ağacın doruğunda bir sürü armut var.” Bir başka eşekarısı,

“Telaşlanmaya gerek yok. Armutlar bitse üzüm, üzüm bitse incirler... Doğa ana bizi aç bırakmaz.” Bir başka eşek arısı,

“Asıl biz kışı nasıl atlatacağımızı düşünüyoruz. Sizin kovanlarınız güvende. Bizim ise...”

Onlar dertleşirken kardeşim, babam ve ben döktüğümüz armutları meşenin gölgesinde öbek yapmış dilimlemeye başlamıştık bile. Eşek arıları ve bal arıları armut ağacının doruğunda bıraktığımız ablak bebek yüzlü armutların kırmızı yanaklarında vızıldamaya devam ediyorlardı. Bal armudu yıllardır yemiş sunuyor, her canlı ağacın dallarından nasibini alıyordu. Kuşlar, karıncalar, tırtıllar... İyi ki de o kara gecede lodos ağaçları kucaklayıp üstümüze devirmemiş. Karayel doğayı orkestra gibi kullanırken, gündoğusu kim bilir nasıl malzeme edecek öyküsüne. Ya keşişleme... Bahçemizin duldasız¹ yerinde çiçeğiyle, yemişleriyle, gölgesiyle, görseliyle muhteşem bir şey... Çocukluğumuzda dalına salıncak kurduğumuzu bile

1 Yağmur, güneş ve rüzgârın etkileyemediği gizli, kuytu yer, siperi olmayan.

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

hatırlıyorum. “Serender” öyküsünde bahsettiğim yıllardan bu yana... Sahiden, ben büyüdüm hatta yaşlandım bile sayılabilir. Ağaçlarda büyüme belli bir yıldan sonra duruyor mu? Yıllardır boyunun uzadığını sanmıyorum ancak gövdesindeki ve dallarındaki kırışıklıkların arttığı, çatlaklarının derinleştiğinin farkındayım. Hatta doruğunda birkaç kuru dal da görebiliyorum. Gençken ağacın gövde yüzeyi çizgisiz miydi? Keşke o kadar ayrıntıyı hatırlayabilseydim. Keşke bal arıları kadar zeki olabilseydim. Dünyanın en hızlı bilgisayarı saniyede on altı milyar kadar işlem yapabilirken, bir bal arısı aynı sürede daha az enerji harcayarak on trilyonluk işlem yapabiliyormuş. Bilim insanları söylüyor.

Babaannem ortalıkta görünmüyor diyeceğim sırada sırtına yüklendiği kazanla evin kapısında göründü. Kardeşim fırladığı gibi babaannemin sırtından kazanı indirip hazır olan ocağın üstüne yerleştirdi. Annem, ocağın yanına ikinci ocağı açma telaşı içindeydi. İşlerini bitirince babaannemle annem de bize katıldılar. Bu yaz da bal armutlarının soğulmasına müsaade etmedik. Tel dolaba itinayla dizilmiş dut pekmezi kavanozları dutların da soğulmadığının kanıtıydı.

Balarılarını ve eşekarılarını hala armudun doruğunda vızıldamaya devam ediyordu. Bu vızıldama ta ki karanlık çökene kadar devam edecekti.

ŞAKACI

Kuyruğunu sağı sola savurarak parke taşı yürüyüş yolunda gezindi. Havalarda henüz ısınmadığından hafif tempo koşturmuş yapan birkaç kişi dışında yürüyüş yolu boştu. Sonra en yakınındaki söğüt ağacına kondu. Kafasını bir aşağı bir yukarı kaldırıp hınzır bir gülümsemeyi gagasına oturtarak tekrar yürüyüş yoluna indi. Kaldırım taşlarının arasındaki toprak dolguyu birkaç kez gagaladı. Topraktan çıkardığı solucanı afiyetle midesine indirdiği sırada tuvaletçi Akif amca cebindeki anahtarı çıkarıyor; Hayrettin abi de bir elinde süpürge, diğerinde faraşla kendi mıntıkasının kaba temizliğini yapıyordu. Gagasını çimlerde temizleyip tekrar söğüt ağacına kondu. Kafasını sağı yatırıp

p

1

r

r!

KEMAL GÜLER

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

Adalar Vapur İskelesi'nin çatısına uçtu. Sağ gözü daha keskindi. Bir olta balıkçısının savurduğu kamışın misinasının ucundaki kurşun sol gözüne isabet etmiş, sol gözü daha az görür olmuştu. O günden beri kendince insanoğlunu cezalandırmak istiyordu. Üstelik arkadaşlarının kör diye lakap takmaları hıncını daha da artırmıştı. Şakacı,

“Kasıt yok belki ama yine de daha dikkatli olmalıydı insanoğlu.”

“Bugünkü talihli kim ola ki?” Sevinçle,

“Buldum!”

“İşte şu kara oğlan.” dedi.

Sinan, başına geleceklerden habersiz, her zamanki gibi vapur iskelesinin önüne park ettiği arabasından iner inmez kollarını kaldırıp kol kaslarını gerdi. Bir iki bel hareketi yaptı. Arabasının anahtarını eşofmanının üst cebine koydu. Şakacı da vapur iskelesinin saçağına kadar gelmiş Sinan'ı izliyordu. Bir yandan da sağ kanadının altından nanik yapıyordu. Daha önce birinin şapkasını kaçırmış, bir başka kişinin de başına pisletmişti. Şakacı,

“Bugünün talihlisine ne yapacağımı ben de bilmiyorum.” dedi.

Isınma hareketlerini yeterli bulan Sinan koşusuna başladı. Yumuşak çim zeminde süzülüyor, ılık bahar rüzgârı altında biriken ter damlalarını silerken peşin-

deki şakacıdan habersiz koşuyordu. Tam Sinan'ın başına pike yapacağı sırada cebindeki anahtarını düşürdüğünü fark etti ve aniden kanatlarını fren gibi açıp kütürtüler çıkararak yavaşladı. Bu hızla yerdeki anahtarı kaldıramazdı. Sola bir manevra yaparak gerisin geri havalanıp yükseldi. Yerdeki anahtarı sağ gözüne odaklayıp hızla alçaldı ve anahtarı kaptığı gibi Sinan'ın üzerinden uçarak en açıktaki sandalın güvertesine bıraktı. Sandalın iskele tarafındaki küreğin topacına oturarak Sinan'ı izlemeye koyuldu. Sinan, Palmiye Cafe'nin avlusuna geldiğinde sert bir dönüş yaptı. Öteye beriye savrulan sağ elinin cebine değmesiyle duraksaması bir oldu. Arabanın anahtarı cebinde yoktu. Diğer ceplerine baktı yok. Koşusunu bıraktı. Koştuğu parkurunu büyüteçle arar gibi karış karış taradı. Yok, yok, yok! Şakacı kahkahalar atıyor, göbeğini kaşıyor, adeta insana yakın zekâsını kullanmanın tadını çıkarıyordu.

Tuvaletçi Akif, tuvaletini temizlemiş, kapının önündeki tabureye oturmuş, çay bardağını çoktan dudaklarına götürmüştü bile. O da yerlerde bir şeyler arayan Sinan'a dikkat kesilmiş, seyrediyordu. Sinan emekler halde arabaasının yanına kadar geldi. Anahtar yoktu. Evi arayarak eşinden yedek anahtarı istedi. Eşi Ahu, kayınbiraderi ile arabanın yedek anahtarını gönderdi. Taylan,

“Hayırdır Sinan? ”

“Arabanın anahtarını düşürmüşüm abi.”

“Peki, baktın mı koştüğün alana?”

“Baktım abi ama bulamadım.”

“Bir de birlikte bakalım mı?”

“Çok terliyim, eve bir gidelim de...”

İki kardeş arabaya atladığı gibi evin yolunu tuttu. Sinan hemen duşa girdi. Duştan çıktığında kahvaltı sofrası hazırды. Kahvaltı yaparlarken Sinan’ın aklı kaybolan anahtardı. Sinan,

“Ya biri bulmuş ve beni takip etmişse...” Kahvaltı masasından kalkarak cama koştu. Araba yerindeydi. Ahu,

“Olabilir.” dedi. Sinan,

“Arabayı çalsalar sigorta şirketine ne diyeceğim? Sigorta şirketi mutlaka anahtarları isteyecektir.” Doğa, gözlerini ovuşturarak mutfağın kapısından,

“Arabamızı mı çalmışlar baba?”

“Yok kızım. Koşarken düşürmüşüm.”

“Arabayı cebine mi koydun ki?”

“Anahtarını düşürmüşüm Doğacım. ”

“Anne, süt istiyorum.” Taylan ile Sinan alelacele kahvaltılarını yaparak sahile indiler. Sinan’ın koştığı parkuru tekrar didik didik aradılar ama bulamadılar. Sinan, koşu parkuru üstündeki tuvaletin bekçisine,

“Günaydın amca!”

“Günaydın.”

“Buralarda anahtar bulan oldu mu?” Akif amca,

“Bana bir şey diyen olmadı evlat.” dedi. Akif amca ile sohbetteki Hayrettin abi,

“Senin anahtar sandalcıda.” dedi.

“Nereden biliyorsunuz?”

“Kadının biri söyledi. Senin anahtarı karganın biri almış ve açığındaki sandala bırakmış.”

Sinan,

“Şaka mı yapıyorsun abi?”

“Ne şakası be oğlum!”

“Senin anahtarı düşürdüğünü gören şişmanca bir kadın arkandan seslenmiş fakat sen duymamışsın. Ondan daha çabuk davranan bir karganın anahtarını aldığını ve havalandığını görmüş. O da kargayı takip etmiş.” Eliyle işaret ederek,

“Anahtarını şuradaki sandalların en açıktaki olanına bırakmış.” Uzak aralıklarla sahilde olta balıkçılarında sandal kiralarak geçimini sağlayan birkaç sandalcı vardı.

“Ben de o kadını sandalcıya yönlendirdim. Gitti mi gitmedi mi herhangi bir fikrim yok.” dedi. Sinan ve kardeşi inançsız bir şekilde sandalcının yanına gittiler. Sinan,

“Günaydın abi! Şuradaki temizlikçi abi, arabamın

ATEŞ BÖCEKLİ SAATİM

anahtarının sizin sandallarınızdan birinde olduğunu söyledi.”

“Evet, bende.” dedi sandalcı. Sinan,

“Nasıl buldunuz anahtarı?” Sandalcı,

“Bir kadın geldi. Karganın anahtarı en açıktaki sandala bıraktığını söyledi.”

“Nasıl olur?” Vallahi, kadının anlatması,

“Karganın biri, sen anahtarı düşürdükten sonra anahtarı yerden kaptığı gibi havalanmış. O kadın da bakalım anahtarı ne yapacak diye kargayı izlemiş ve benim sandallardan en açıkta olanın güvertesine bıraktığını görmüş. Ardından sandalın iskele tarafındaki kürek topacına oturup kafasını bir sağa bir sola çevirip öttükten sonra uçup gitmiş.

k!”

k

k

a

“G

Aslında inanmadım ama yine de gidip baktım ki gerçekten de sandalın güvertesinde bu anahtarı buldum.” dedi.

Sinan bulunan anahtarının sevincini yaşarken şakacı da kim bilir hangi hınzırlık peşinde koşuyordu.